

Cf. els detalls relatius a la TABA cast. (DCEC/DECH), al CARNICOL valencià i al tot/tòtol bal. i ross. Això mateix es diu avui més aviat *marranxa* en cat. comú [Lab.], i veg. la diferència que hi fa OPou i les diverses accs. aplegades per *AlcM*, entre elles una olla de metall, *marranxó* id. i 'clau petit' a Terrassa i Vinaròs (BDC xx, 228), escrit imperfectament *maranxó* en els Capítols d'Eivissa de 1655 («per a vendre *maranxons* vius ...»), cita d'*AlcM*, s.v. *mara*-); en aquests, essent cosa de metall, es veu clara la contaminació dels quasi-sinònims *GANXO*, *ganxa* i *garranxa*, i no menys la confusió, en alguns llocs, amb *MORRATXA* (cf. encara *rodanxa* RODA).¹⁰

¹ Cf. el *Coll de la Marrana* al cim dels Pirineus cerdans-ripollesos, entre Núria i Ull de Ter. — ² No calia pendre'l seriosament car ell mateix (com sempre vol mostrar la seva erudició) vacilla amb un doble suggeriment, relacionant-lo en primer lloc amb el nom del déu MARS: «*Aries* vel ἀπό τοῦ "Apeos, id est a *Marte*, vocatus: unde apud nos in gregibus masculi *mares* dicuntur» (*Etym.* XII, § 1, 11). Valent garbuix, del qual hom s'ha entestat a treure deduccions, sempre refutables. — ³ Notem que una -r final postula necessàriament -rr' en bearnès (i en el nom dels nostres estanyes), car una -r' simple seria muda. No hi ha cap forma amb -rsenzilla en cap parlar català ni occità: car ja se sap que (tot i que els parlants gascons i llgd. mantenen la distinció), Edmont generalment no distingeix entre *r* i *r* en l'ALF, ni n'aprengué mai, obeint a prejudicis de Gilliéron; «*mare* bélier» en un doc. de la Gironda (Delpit), però és grafia antiga incompleta (allí mateix «*moure*: museau», o sigui *mourre* = *morro*), car altrament també s'hi hauria perdut la -e; el mateix cal dir de *maran* id. en la *Grande Charte* de Sant Gaudens (a. 1203, ed. Meudon, p. 28) i de *maro* en els Comptes de Riscle. Totes les altres innombrables grafies occitanes coincideixen a posar-hi -rr- (o -rd-). — ⁴ *Márrou* Sarràn, 15, i Polge (*Rev. Int. Onom.* XVIII, 246, que alhora li atribueix cognom local *Marre*). — ⁵ Almenys al capdamunt i capdall (Lanamezan: Rohlf), però Anè-res és entremig. — ⁶ «Carneros 67, carneros *maruecos* 11, borregos e borregas 40» (*BolAcadEsp.* II, 346). — ⁷ En cito un cas de 1589, i imprès *morruco* una vegada el 1285 i una a mj. S. XVI, però no són grafies segures. — ⁸ Alemany Bolufer (*BolAcad. Esp.* III, 41, 49) diu que allà també pot designar mascles d'altres espècies però no veig que en doni proves. — ⁹ De la idea d'ovella vella i tossuda vindrà 'pedra que entrebanca' (els raiers o mariners, *AlcM*, §§ 4, 5 o que entrebanca i posa un parany a un animal, Saïsset, *Cat. d. R.*, 204). — ¹⁰ A desgrat d'una vaga impressió estructural, no és possible pensar en un compost aràbic, per més que hi hagi àr. *marr* 'pala, aixada' = ll. *marra*, car no hi ha allà res de semblant a -quinca, i a priori és quasi impossible una *i* (i no *e*) en aquesta posició en un arabisme (més que més entre dues *g*).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *marrana*, *marranada*, *marrancó*, *marranxó* (cf. infra), *marranejar*, *marraner*, *marraneria*, *marranis*, *marranet*, *marranut*, *amardanar*, *marrir*, *marrir-se*, *amarrir*, *amarrir-se*, *marriotxa*, *marrec*, *marreca*, *marreco*, *marraquinca*, *marranquinca*, *mariquinca*, *marranxa*, *marranxó* (cf. supra).

Marracatà, V. mur 'ratolí' *Marracó*, V. *marraix*
¹⁰ *Marrada*, *marradejar*, V. *marrir* *Màrraga*, *marragueny*, V. *màrfega*

MARRAIX, 'peix esqual, semblant al tauró', del cast. *marrajo* adj. 'astut' [1609], 'marraix' [1617, potser 1601], d'origen incert, car podria ser mot indígena americà, però és més probable que vingui d'un nom hipocorístic del gat, com el cat. MARRUIXA. □ 1.ª doc.: 1802, Orellana, *Peixos de l'Albufera*, p. 5, «*marraix*, pl. *marraixos*, cast. *marrajo*».

²⁰ Remeto a l'estudi detingut que faig del mot cast. i de la seva etimologia en el DCEC/DECH (MARRAJO). Ja dono allà les dades catalanes essencials. Altres variants *marranxo* a Cullera (1962), *maròk* cap a Alacant (Barnils, *Md. v. Alacant*, 33, però és forma exacta?), *māṛāho* a Cala Ratjada (i els qui en pesquen: *māṛābēros*, 1969).

Marraixa, *marraixeta*, *marraixó*, V. *morratxa* *Marralet*, V. *marra* *Marraller*, V. *marreller*, *marguiller*
³⁰ (*matriu*, MARE) *Marrameu*, *marramiau*, V. *marruixa* *Marrana*, *marranada*, *marrancó*, *marranejar*, *marraner*, *marraneria*, V. *marrà* *Marranet*, V. *marguà* *Marranis*, *marranut*, V. *marrà* *Marranxa*, V. *marrà* i *morratxa* *Marranxeta*, V. *morratxa* *Marranxó*, V. *marrà* *Marranxola*, V. *marrada* (MARRIR) *Marranyau*, V. *marruixa* *Marraquinca*, *marranquinca*, V. *marrà* *Marrar*, V. *marrir* *Marràs*, V. *marra* *Marrasclau* encreuament de *marrada* amb ESCLAU 'rastre de camí'

⁴⁰ MARRASQUÍ, un licor, de l'it. *maraschino* id., derivat de *marasca* 'cirera una mica agra', reducció d'*amarasca*, derivat de *amara* 'amarga'. □ 1.ª doc.: c. l'a. 1800 (junt amb els *resolis* en B. de Maldà, *Col·l. d. l. B. V.*, 217).

Marrassà, V. *marra* *Marratxa*, V. *almorratxa* *Marratxi*: no té cap fonament l'etim. aràbiga suggerida a Alcover per l'inexactíssim informador marroquí Medina: mossarabisme; veg. nota redactada per Mascaró i Cor., en *Bu. S. Onomàstica*, i ací, vol. I, 668b40 i n. 9.

Marrec, *marreca* 'noia', 'bandarra', *marreco*, V. *marrà* *Màrrega*, *marreguera*, V. *màrfega* *Marrejar*, V. *marrir* *Marrell*, V. *marra* *Marres* adv. mai no ha estat mot català (cast. *marras*) *Marreus*, V. *malrubí*
⁵⁵ *Marriment*, V. *marrir* *Marrincol*, *marrincola*, encreuaments de *marrada* i *rebrincola* (VINCLAR) *Marrinxa*, V. *mar* *Marrinxó*, V. *marrà* *Marriol*, V. *marrir* *Marriotxa*, *marrir* 'cobir l'ovella', V. *marrà*

⁶⁰ MARRIR, ant., i més sovint MARRIT, 'aflligir, afli-